

Migráns profilok megítélése a Jobbik szavazóinak körében

Globális migrációs folyamatok és Magyarország - Kihívások és válaszok konferencia

2015.11.17.

Készítette: Kengyel Gabriella

Pécsi Tudományegyetem

Pszichológia Doktori Iskola

A kutatás háttere

- ▶ Jobbikos szavazók:
  - ▶ Körükben a legnagyobb mértékű (59%) az idegenellenesség (Tárki, 2015 április)
  - ▶ szavazói bázisuk a teljes népesség 16%-át teszi ki, így egy jelentős csoporttal kell számolnunk, akik motivációinak megértésére érdemes törekedni.
- ▶ 20 évvel ezelőtt az idegenellenesség:
  - ▶ leginkább a falusi lakosok
  - ▶ az alacsony iskolai végzettségűek
  - ▶ munkanélküliek
  - ▶ alacsony egy főre jutó jövedelemmel rendelkező válaszadók körében volt jellemző.
- ▶ Napjainkban a Jobbikos szavazók között:
  - ▶ magas a fiatalok aránya (átlagéletkoruk 38 év)
  - ▶ magas az átlagosnál jobb jövedelmi helyzetűek és dolgozók (60%) aránya (Rudas Tamás: A Jobbik szavazóiról).

Feltételezhető, hogy megváltozott annak a csoportnak az összetétele és motivációja, akik az idegenellenes hozzáállást képviselik.

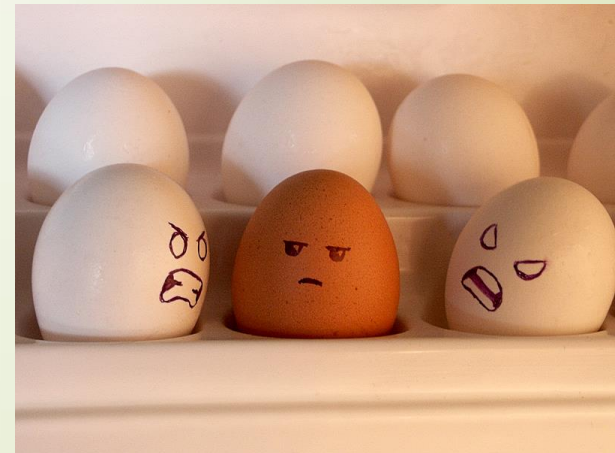
Infracumanizáció és dehumanizáció

- Allport -> az előítélet 5 szintje
  - Szóbeli előítéletesség
  - Csoport elkerülésének viselkedéses szintje
  - Hátrányos megkülönböztetés, szegregáció
  - Fizikai agresszió
  - Üldöztetés, népiirtás
- Infracumanizáció: külső csoport rejtett leértékelése -> tagjait részlegesen megfosztjuk azoktól a tulajdonságoktól, melyek emberré teszik őket (Leyens, Paladino és Mtsai, 2000)
- Dehumanizáció: emberi tulajdonságok teljes megvonása az adott csoporttól (Bar-Tal, 1989)
- Ezekkel az személyekkel nem érzik kötelességüknek az emberek, hogy betartsák az erkölcsi szabályokat

Kutatási kérdés

- Milyen tulajdonságokat vagy tulajdonságcsoportokat érint leginkább az infrahumanizáció vagy dehumanizáció?
- Mit gondolnak a attitűd-szélsőségesek önmagukról, és mit gondolnak egyes migránsokról?
- 4 dimenziót vizsgáltam a következő tulajdonságokkal:
  - Családi kapcsolatok: családdal, magánélettel kapcsolatos tulajdonságok: családcentrikus, gyerekszerető, gondoskodó
  - Beilleszkedés/integráció: társadalmi együttélésrel kapcsolatos tulajdonságok: együttműködő, barátságos, alkalmazkodó
  - Szellemi kapacitás (intellektus): széles látókörű, intelligens, művelt
  - (Nemzeti) identitás: hagyományőrző, hazafias, vallásos

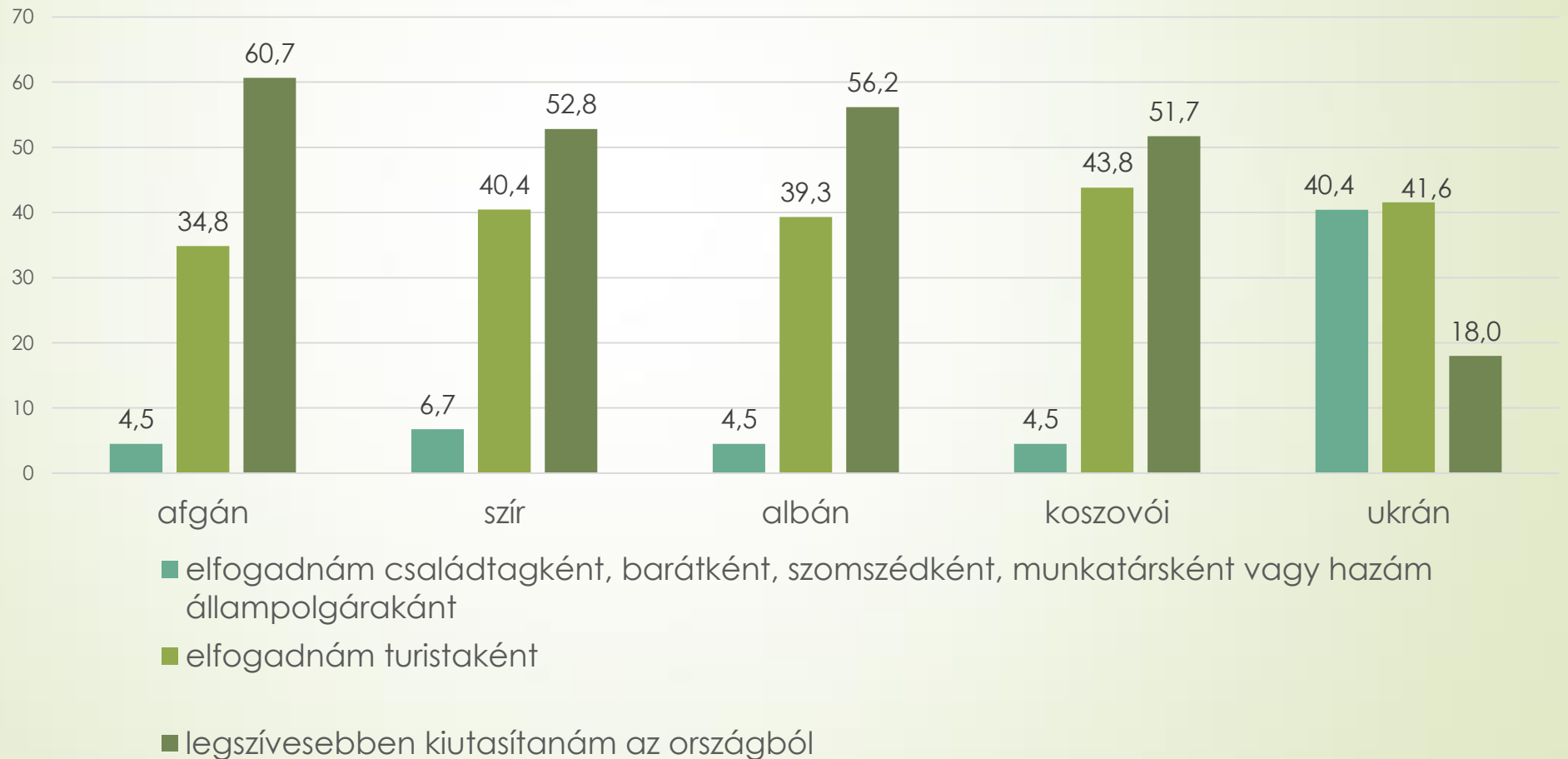

Módszerek

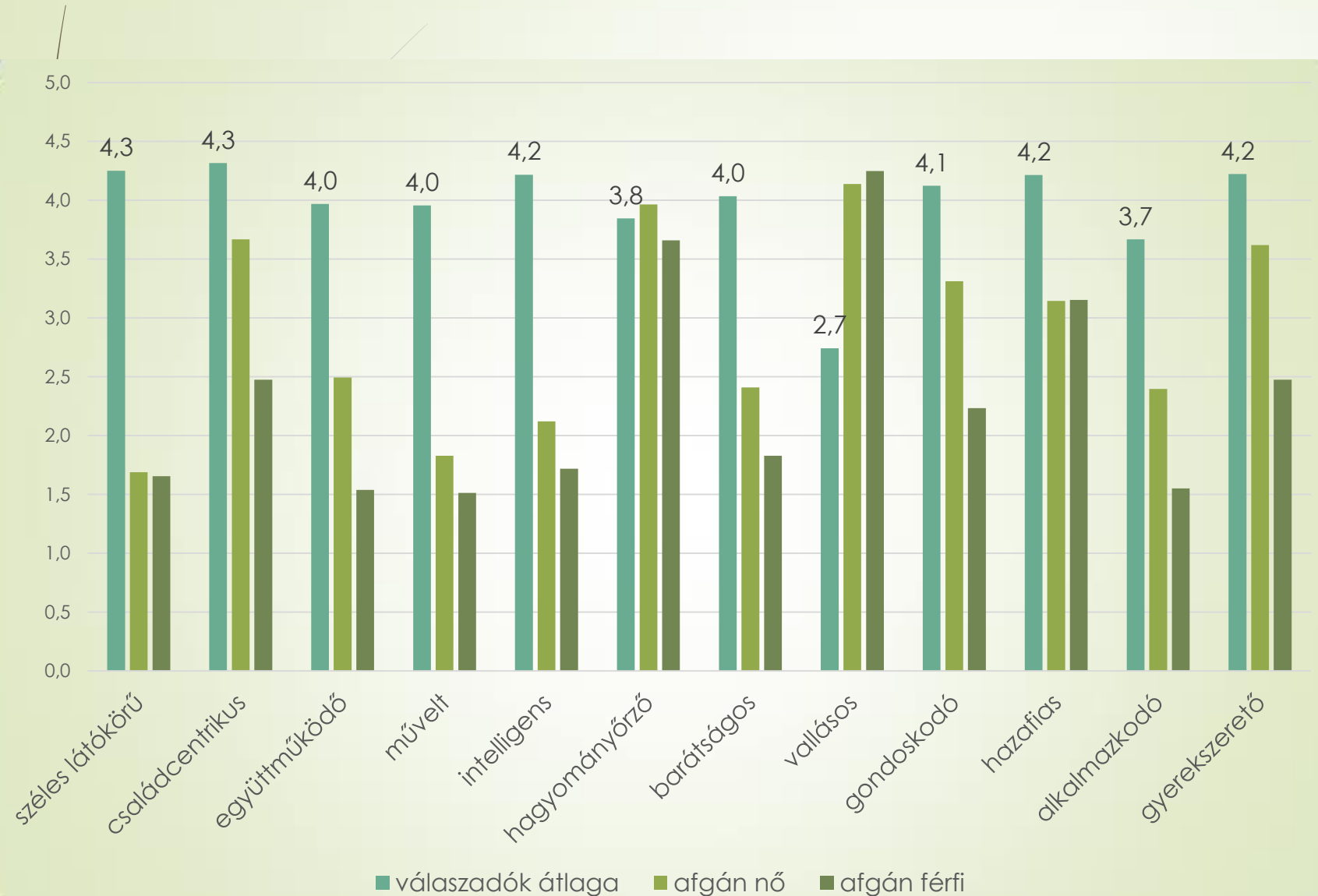
- ▶ Nemzetiségek kiválasztása
  - ▶ muszlim vallásúak (afgán, szír, koszovói, albán) vagy nem (ukrán)
  - ▶ európai országból érkeznek (koszovói, albán, ukrán) vagy nem (afgán, szír)
  - ▶ háború sújtotta országból érkeznek (szír, ukrán), vagy vélhetően csak gazdasági okokból érkeznek (koszovói, albán, afgán)
- ▶ Kérdőíves módszer
  - ▶ Társadalmi távolság skála
  - ▶ 5 fokozatú Likert-skála kitöltése 12 tulajdonságról saját magával kapcsolatban
  - ▶ Ezt követően ugyanezeket a tulajdonságokat kellett megítélni egy
    - ▶ „átlagos afgán nővel és férfival”
    - ▶ „átlagos szír nővel és férfival”
    - ▶ „átlagos koszovói nővel és férfival”
    - ▶ „átlagos albán nővel és férfival”
    - ▶ „átlagos ukrán nővel és férfival” kapcsolatban.
- ▶ Az adatokat Pearson-féle korrelációs eljárással és F-próbával elemeztem

Társadalmi távolság az egyes migránsokkal szemben

Afgán nők és férfiak

- ▶ Általánosságban a nők megítélése jobb a beilleszkedést és a családi kapcsolatokat illetően, és enyhe különbség a nők javára szellemi kapacitásban is volt
- ▶ Az identitásban nem volt releváns különbség a férfiak és nők megítélésében
- ▶ A válaszadók majdnem minden skálán sokkal pozitívabban értékelik saját magukat

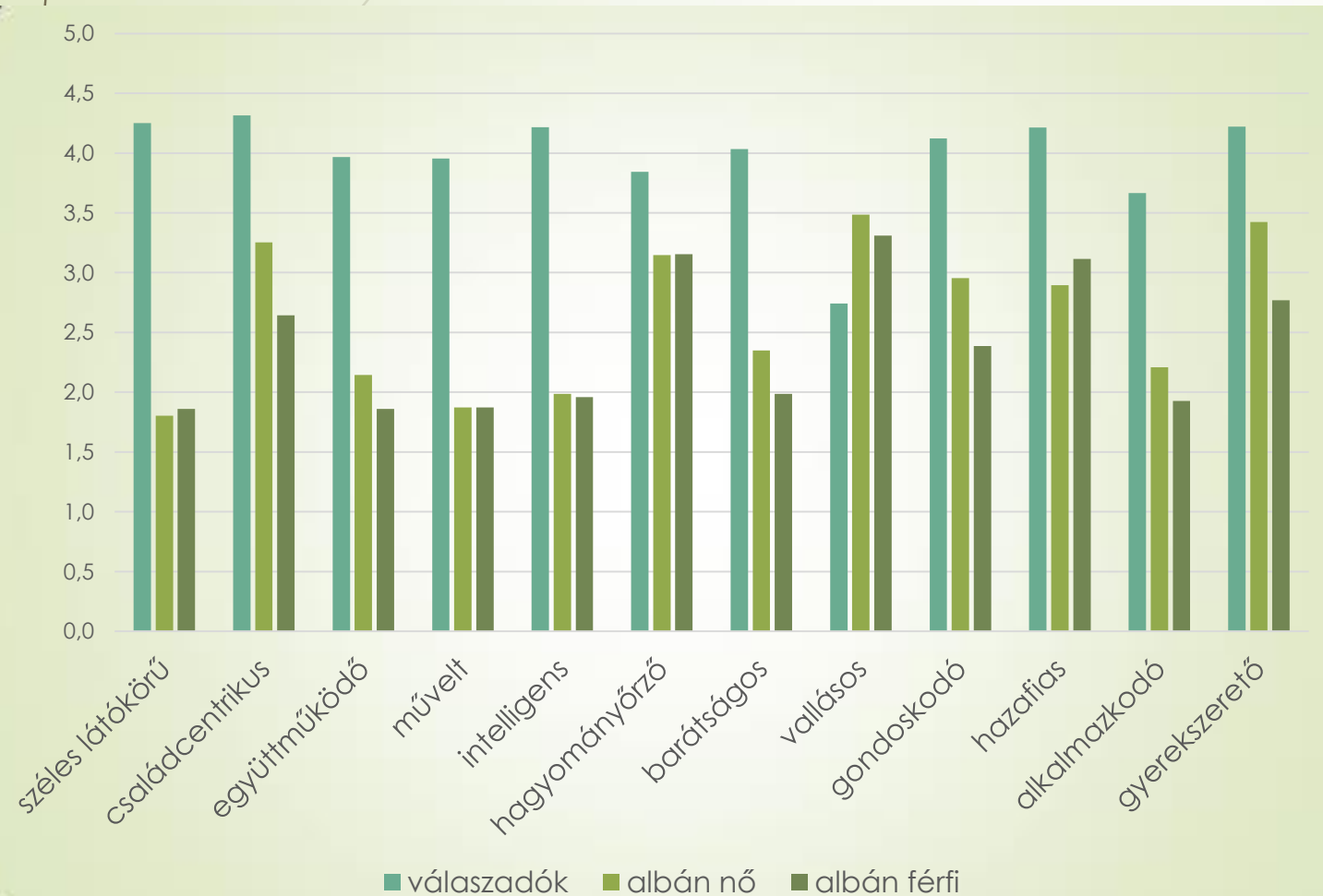
Afgán és szír nők és férfiak

- ▶ Amiben hasonlítanak:
  - ▶ akik magukat családcentrikusnak és együttműködőnek tartották, azok az afgán nők családcentrikusságát ($F=2,59$, $df=4$, $sig=0,04$) és együttműködését ($F=2,63$, $df=4$, $sig=0,04$) is pozitívabban ítélték meg
- ▶ Amiben különböznek: minél barátságosabbnak tartja magát, annál negatívabban ítéli meg az afgán férfiakat:
  - ▶ szellemi kapacitás, beilleszkedés és családi kapcsolatok szempontjából ($F=3,83$, $df=4$, $sig=0,007$)
  - ▶ a szíreknél nincs negatív összefüggés

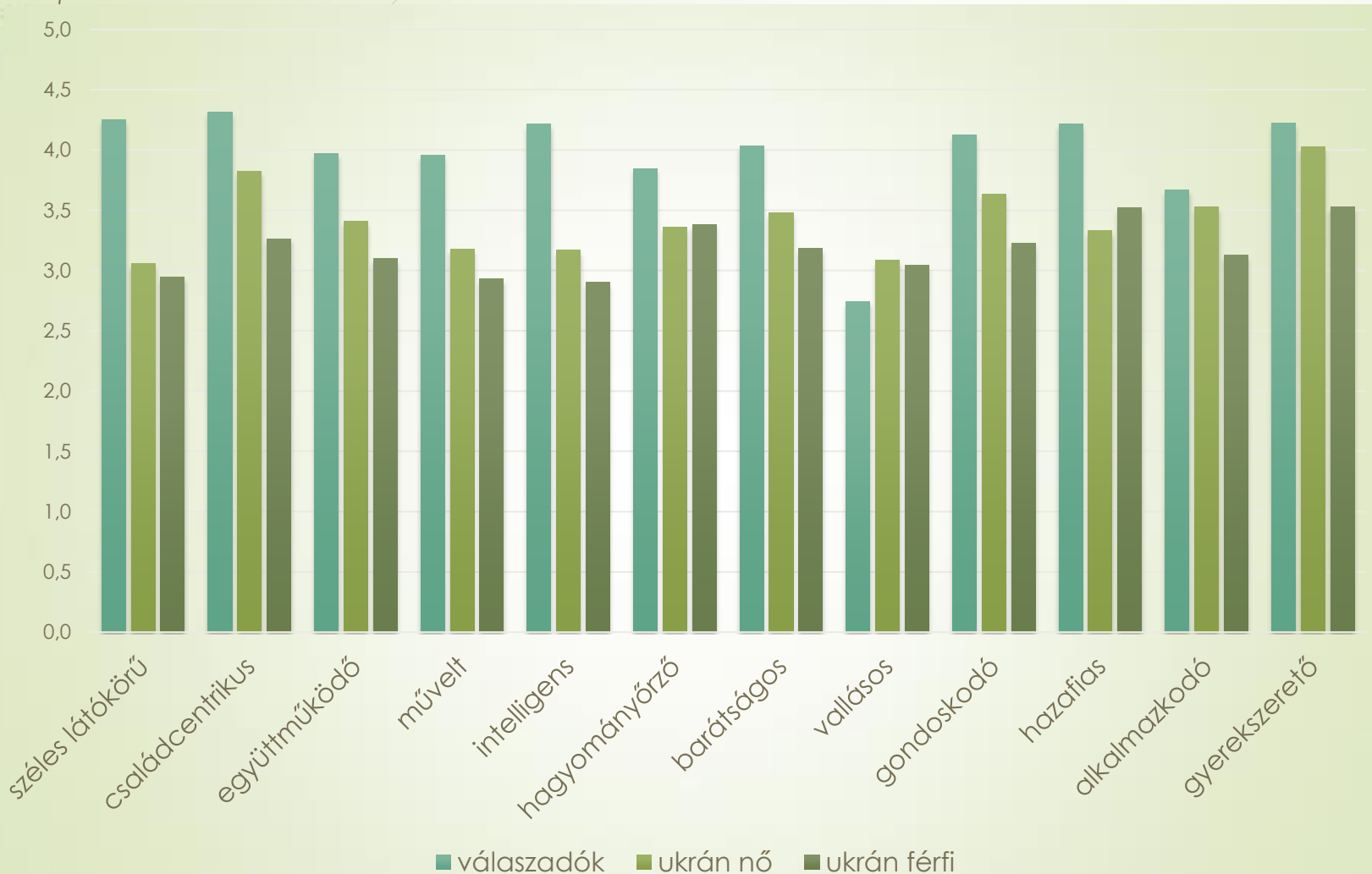

Koszovói és albán nők és férfiak

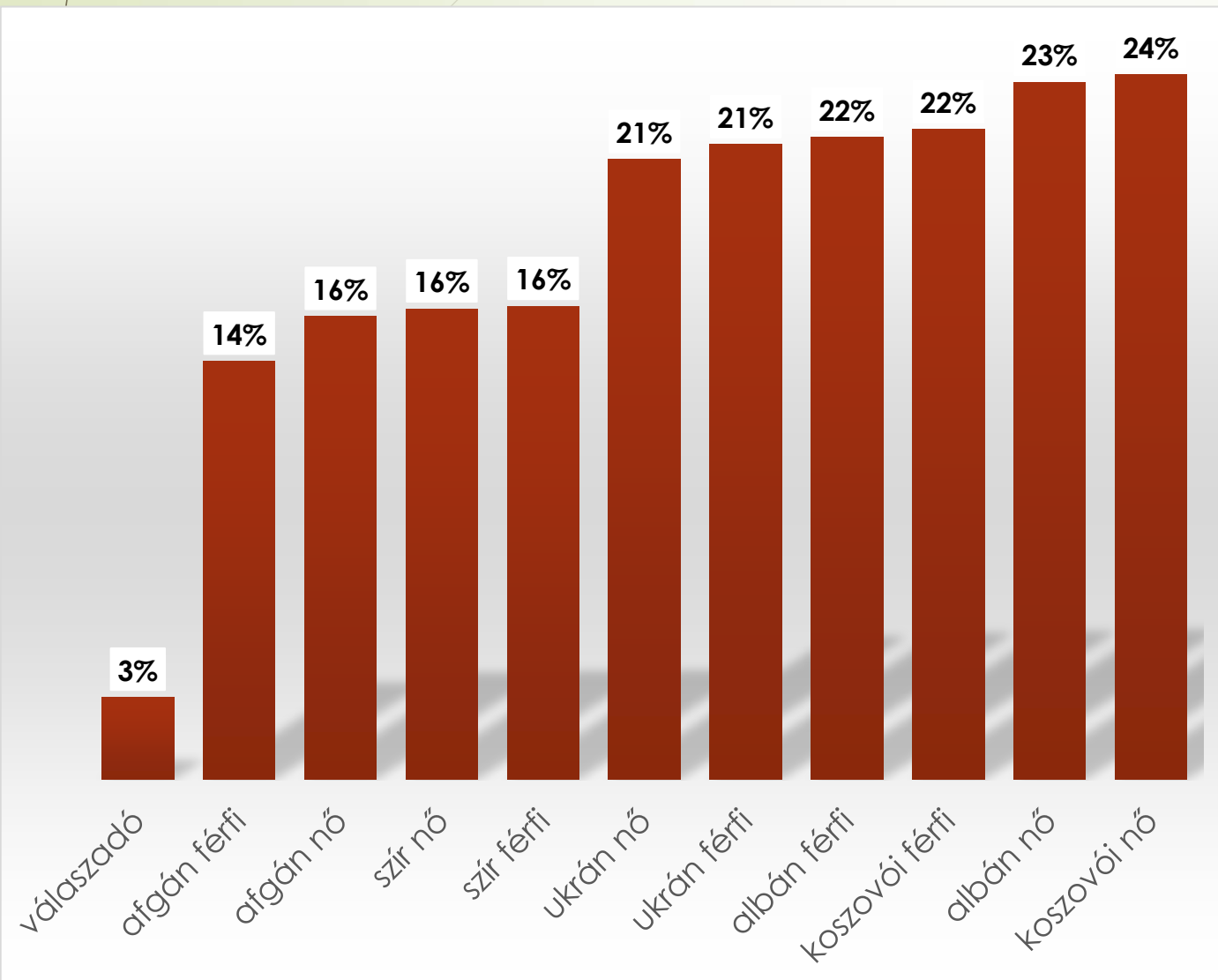
- A válaszadók majdnem minden skálán sokkal pozitívabban értékelik saját magukat
- Amiben hasonlítanak:
  - akik magukat családcentrikusnak tartották, azok a koszovói/albán nők családi kapcsolatait is pozitívabban ítélték meg ($r=0,266$, $\text{sig}=0,03$)
- Amiben különböznek:
  - minél műveltebbnek tartja magát, annál negatívabban ítéli meg a koszovói/albán nők és férfiak családi értékeit ($F=4,85$, $df=3$, $\text{sig}=0,004$) és intellektusát ($F=4,8$, $df=3$, $\text{sig}=0,004$)

Ukrán nők és férfiak

- A különbségek radikálisan csökkentek a válaszadók és a migráns csoport között
- Amiben hasonlítanak:
  - akik a saját családi kapcsolataikat nagyra értékelték, azok az ukrán nők családi kapcsolatait, beilleszkedési képességeit és szellemi kapacitását is pozitívabban ítélték meg ($F=2,6$, $df=4$, $sig=0,03$)
  - aki vallásosnak tartja magát, az ukrán nőket és férfiakat egyaránt vallásosnak gondolja ($F=3,07$ $df=4$, $sig=0,02$)

A rejtélyes nem válaszolók

- Nem tudta vagy nem akarta értékelni saját magát vagy a többi csoportot
- Arányuk nagyobb az ukránokkal, albánokkal és koszovóiakkal kapcsolatban
- Lehetséges ok: nem találkozott a célcsoporttal, így nem tudja megítélni őket
- Csoportról van véleménye, amit nem tud az egyén szintjére levetíteni

Következtetések

- ▶ a pozitív nemzeti identitás (hazafiasság, hagyományok őrzése) vagy a vallásosság nincs összefüggésben azzal, hogy hogyan ítélik meg a migránsokat
- ▶ a saját családi kapcsolataikhoz és a szellemi kvalitásaikhoz való viszony határozza meg, milyennek értékel másokat
- ▶ a nők megítélése általánosan pozitívabb

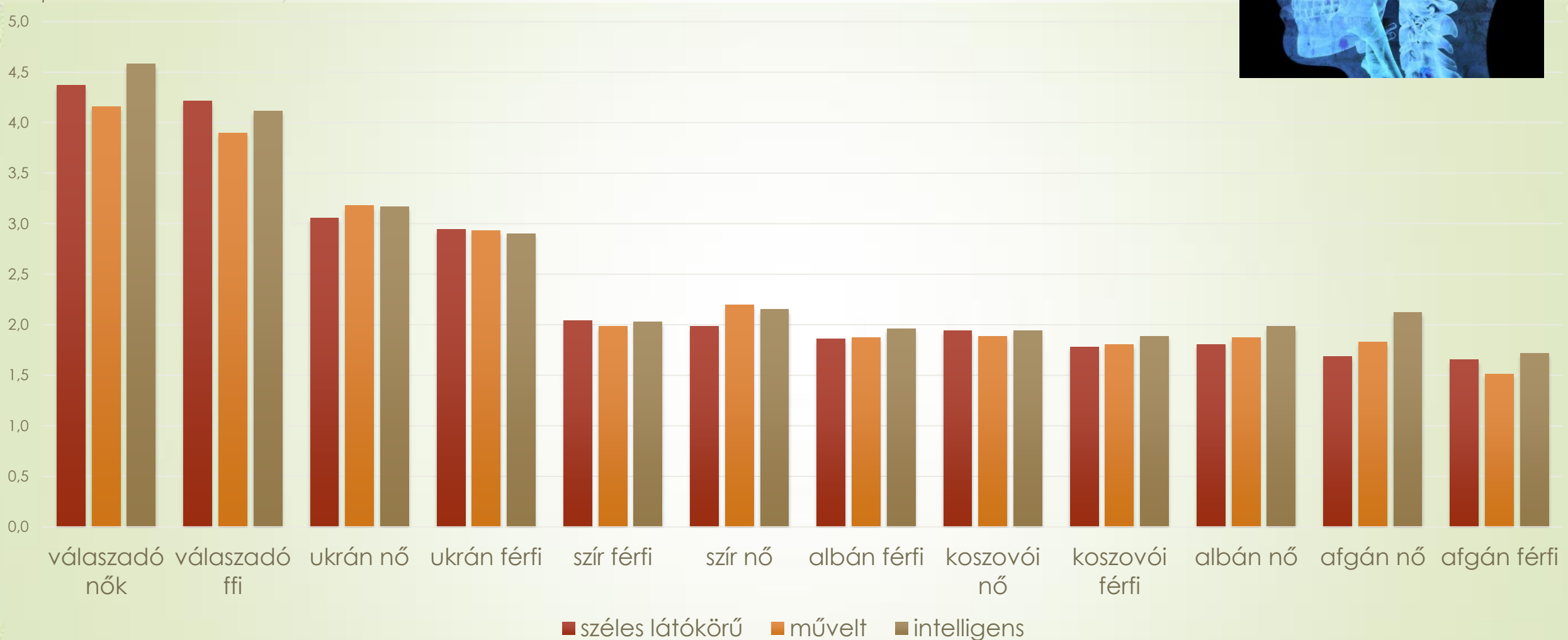
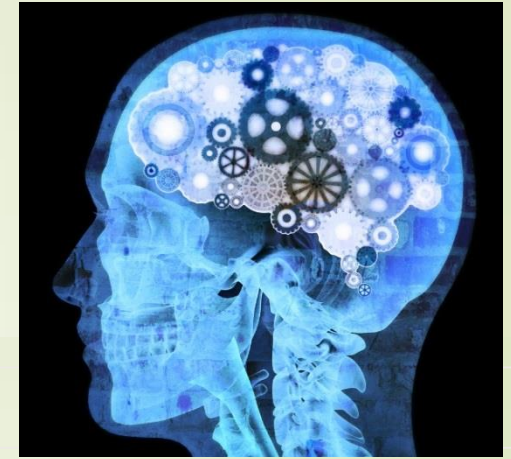

Lehetséges értelmezések:

- ▶ minél magasabb a válaszadók önértékelése a szellemi kvalitások terén, annál inkább felhatalmazva érzik magukat, hogy (le)minősítsenek másokat
- ▶ minél fontosabbak a válaszadóknak a családi kapcsolatok (családcentrikusság, gyerekek szeretete), annál inkább képesek magához hasonlóknak látni egyes csoportokat
- ▶ a nők megítélése azért pozitívabb,
  - ▶ mert arányuk alacsonyabb a migránsok között, kevésbé látnak bennük biztonsági kockázatot
  - ▶ könnyebben tudják hozzájuk társítani a pozitív attitűdöket előhozó családi értékeket

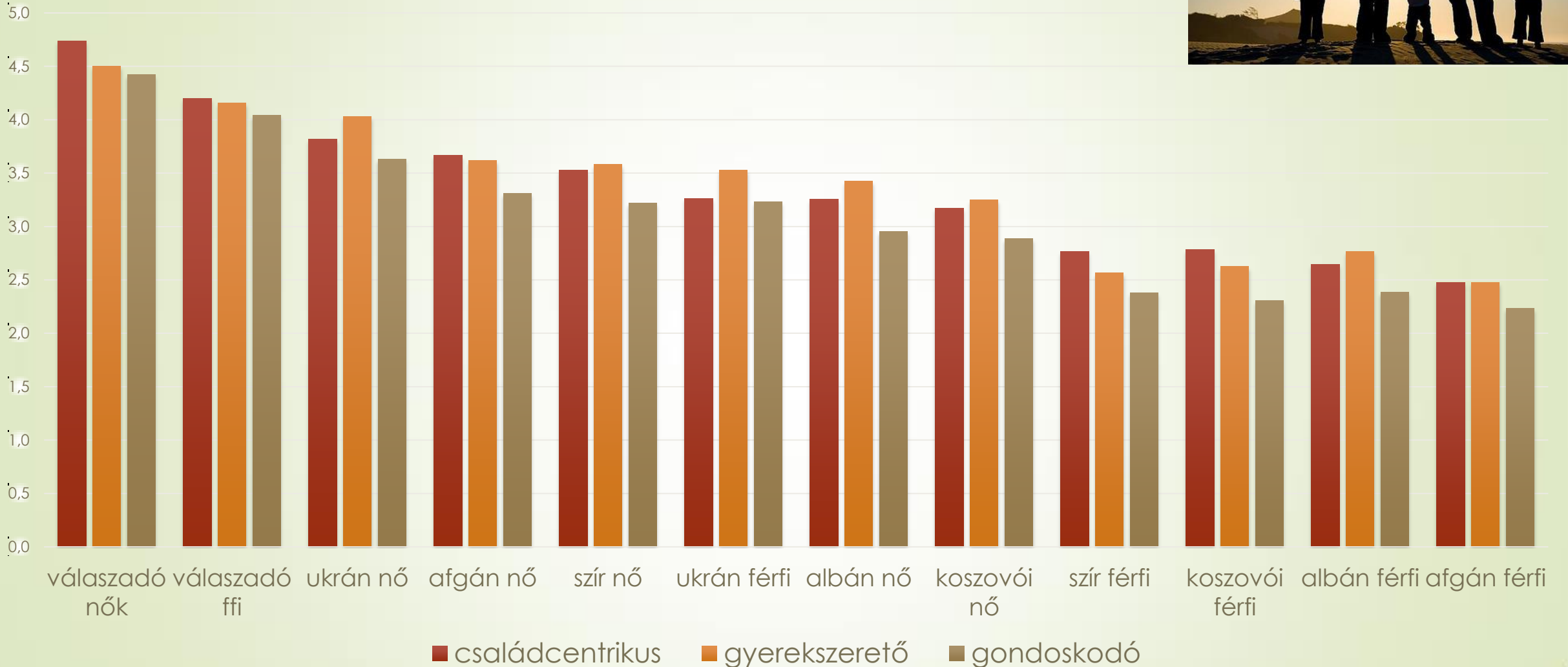
Szellemi kvalitások megítélése

(széles látókör, intelligencia, műveltség)

Családi kapcsolatok

(családcentrikus, gyerekszerető, gondoskodó)

Összegzés

- ▶ sokkal kisebbek a különbségek, amikor a családi kapcsolatokat és az nemzeti identitást kell megítélni, mint amikor a beilleszkedést és a szellemi kvalitásokat
- ▶ egyes csoportoknak nem különbözik a megítélése: a válaszadók kevés valós tudással rendelkeznek az adott csoportról, nem érznek különbséget a csoportok között
- ▶ a muszlim vallásúakat maguknál jóval vallásosabbnak ítélték, míg a nem muszlim ukránokat önmagukhoz hasonlóknak gondolják (az ukránok általános megítélése a legkedvezőbb)
- ▶ az európai országból érkezőket kevésbé gondolják hagyományőrzőnek, kultúrájukhoz ragaszkodónak
- ▶ az európai országból érkezőkkel több a hasonlóság, a pozitív összefüggés
- ▶ az infrahumanizáció megjelenik az afgánokkal, koszovóiakkal és albánokkal szemben: a magukat barátságosnak és együttműködőnek tartó válaszadók a szellemi kvalitások és a társas együttélés terén is megfosztják őket a pozitív tulajdonságoktól

- ❖ A legalapvetőbb emberi értékek, a családi kapcsolatok fókuszba helyezése empátiát és elfogadást vált ki még az attitűd szélsőséges csoportból is
- ❖ A pozitív nemzeti identitás és a vallásosság önmagában nem idéz elő idegenellenességet
- ❖ Az intelligencia, műveltség tudatos megélése a Jobbikos szavazók körében együtt jár az idegenellenességgel: minél több szellemi kvalitást tulajdonítanak saját maguknak, annál kevés pozitívumot tulajdonítanak bármely külcsoportnak

Köszönöm a segítséget és szakmai útmutatást Dr. Bodor Péternek és Dr. Pólya Tibornak!